

WE ONTHOUDEN VOORAL HET LATE VOORJAAR

Volgens het KMI hadden we een normale winter. Toch werden we geconfronteerd met warme en extreem koude perioden. Tussendoor maakten de regenvlagen dat de veldwerkzaamheden pas laat konden starten, zeker in het westen. Maar gelukkig maakte april veel goed. – Naar: VITO

Het KMI beschouwt de voorbije winter als 'normaal', zowel op het vlak van temperatuur, neerslag als hoeveelheid zonneschijn. Januari was een vrij zachte maand met een normale hoeveelheid neerslag. Februari was erg koud. Vooral op het einde van de maand, na 20 februari, zakte de temperatuur diep. Verder was het wel een droge en uitzonderlijk zonnige maand. Ook tijdens de eerste dagen van maart en tussen 16 en 22 maart was het erg koud. De gemeten neerslaghoeveelheid in maart was normaal. In april kenden we erg groeizaam weer met aangename temperaturen vanaf 7 april en zelfs zomerse waarden tussen 18 en 22 april. De neerslaghoeveelheid en de zonneschijnduur waren normaal. Daarbij merken we wel op dat de meeste neerslag viel op een korte tijdsspanne, onder de vorm van onweders. Hier en daar veroorzaakte dit schade aan de pas aangelegde teelten. Ook de abrupte overgang van het koude weer in maart

naar het erg warme weer in april had een negatieve impact op de groei van sommige gewassen zoals koolzaad (zie verder).

Figuur 1 toont het verloop van de temperatuur- en neerslagsom sinds 1 januari voor drie verschillende regio's. Daaruit blijkt dat over zowat het hele land normale waarden werden bereikt op het einde van april.

Observaties vanuit de ruimte

Uit de analyse van de Proba-V satellietbeelden (figuur 2) blijkt dat de vegetatie-index tijdens de winter en het vroege voorjaar op de meeste plaatsen boven het gemiddelde van de jaren 2003-2017 lag, met uitzondering van de Leemstreek en de Polders. Daar lag de index tijdens de wintermaanden onder de normale waarden.

Ten gevolge van de lage temperaturen op het einde van februari en in maart, vertraagde de gewasgroei tijdelijk. We zien

dan ook dat de vegetatie-index in alle regio's een flinke duik nam. Vanaf april kregen we meer groeizaam weer en steeg de index opnieuw. Momenteel schommelen de waarden rond het gemiddelde of iets daarboven.

Toestand van de gewassen

Wintergraan. Door een opeenvolging van zomerse dagen eind april begon de wintergerst plots erg snel te groeien. Volgens de Cadco-waarnemingen was bij de wintergerst op 1 mei op veel percelen het vlagblad volledig uitgerold (BBCH 39) of waren de eerste baarden zelfs al verschenen (BBCH 49). Dit was volgens *Boer & Tuinder* meteen het allerlaatste moment voor de toepassing van groeiregulatoren. Daarbij werd aangeraden om de laatste groeiregulatie te combineren met een fungicidenbehandeling, niet alleen ter bestrijding van de reeds aanwezige schimmelziekten maar ook ter preventie van bladvlekkenziekte (*ramularia*).

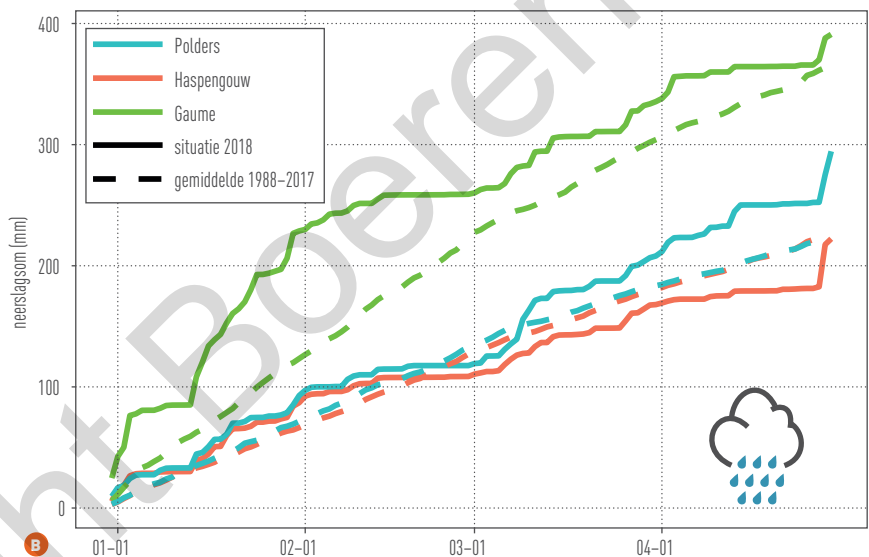
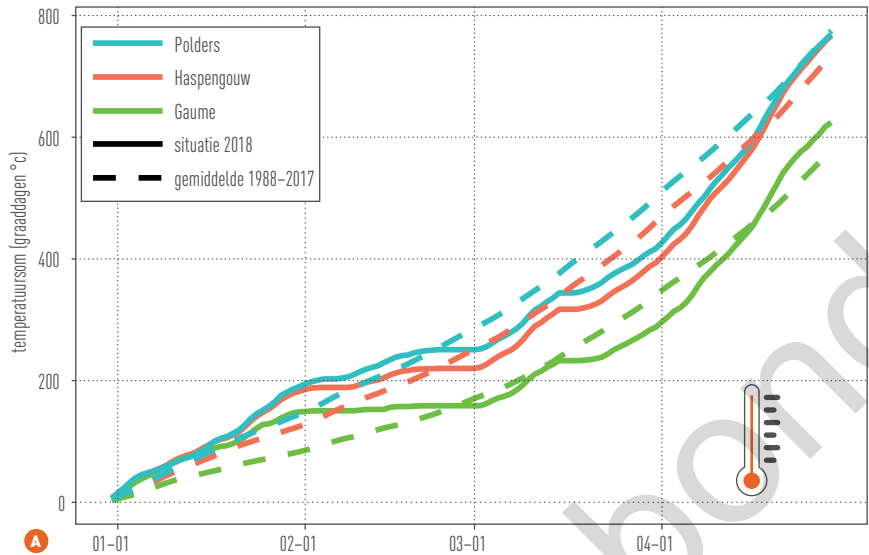
De wintertarwe bevond zich begin mei volgens Cadco in BBCH-stadium 32. Het gewas vertoont dit jaar een lichte voor-sprong ten opzichte van de voorbije twee jaar, toen op hetzelfde moment stadium 31 bereikt werd. Behandeling tegen gele roest is slechts zinvol op aangetaste percelen met roestgevoelige rassen die zich nog in stadium 31 bevinden. In alle andere gevallen dient de situatie opnieuw bekeken te worden in stadium 32.

Suikerbieten. Volgens de berichten van het KBIVB kon de zaai van de suikerbieten in de eerste week van mei eindelijk worden afgerond. Net zoals in 2016 vond de zaai dit jaar later in het seizoen plaats. De bieten die gezaaid werden rond 10 april bevonden zich begin mei wel al in het vierde- tot zesdebladstadium.

Eind april veroorzaakte onweer, soms in combinatie met hagel, plaatselijk schade aan de gewassen. Op sommige velden liggen de bieten plat tegen de grond. Onkruidbestrijding moet bijgevolg met de nodige omzichtigheid gebeuren. Dankzij het mooie weer van eind april, begin mei kunnen de planten wel goed herstellen.

Aardappelen. Fiwap meldt dat het planten van de aardappelen dit jaar in Haspengouw van start ging rond 15 april en zich vervolgens uitbreidde naar het westen van het land. De bodemstructuur was over het algemeen uitstekend op de

.....
Temperatuur- en neerslagsom bereikten eind april opnieuw normale waarden.

Figuur 1 Temperatuursom **A** en neerslagsom **B** van 1 januari tot en met 30 april 2018 ten opzichte van het gemiddelde (1988-2017) in de Polders, Haspengouw en de Gaume - Bron: KMI

Vanaf begin april kon men mest uitrijden, maar de regen van half april zorgde voor vertraging.

percelen die voldoende droog waren om te worden bewerkt. Aangezien er in de streek rond Doornik en in Oost- en West-Vlaanderen tussen 10 en 15 april nog 10 tot 30 mm neerslag gevallen was, moest daar gewacht worden met planten tot 20-25 april. Plaatselijk viel er in West-Vlaanderen ook in het weekend van 19-20 april nog zo'n 20 mm regen. Bovendien werden de plantwerkzaamheden onderbroken door het onweer van zondag 29 april. Op sommige percelen zorgden de hevige regens voor modderstromen of bleef het water een tijdlang staan. Begin mei was in het oosten van het land (Haspengouw, Limburg) zo'n 80% van het voorziene aardappelareaal geplant, in het centrum 60 tot 70%. In Oost- en West-Vlaanderen daarentegen moest er nog

meer dan helft van de aardappelen geplant worden. Zelfs de vroege rassen zaten nog niet allemaal in de grond. Volgens Inagro werden vooral in West-Vlaanderen in de week van Hemelvaart nog volop aardappelen geplant na de vele neerslag tijdens het laatste weekend van april. Opvallend dit jaar is dat het planten in de Polders (kust, Eeklose en Wase Polders) veel later gebeurt dan gewoonlijk. Normaal wordt daar een maand vroeger geplant. Indien de regen uitblijft, zouden tegen half mei de plantwerkzaamheden afgerond zijn. De vroege rassen werden geplant met een vertraging van minstens drie weken. Die achterstand zou nog gedeeltelijk kunnen weggewerkt worden indien de opkomst snel verloopt. De achterstand bij de bewaarrassen bedraagt momenteel een week tot 10

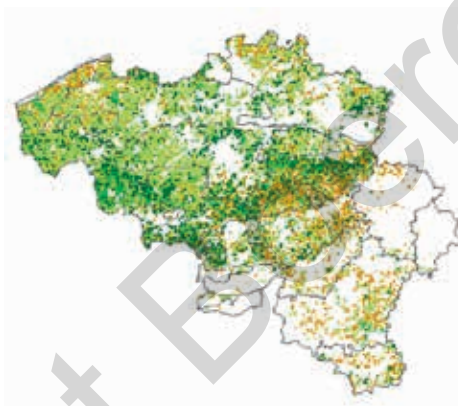
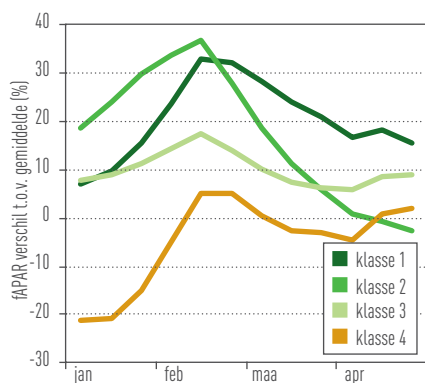
dagen, als we 25 april nemen als referentiedatum voor het planten. Het pootgoed was dit jaar van zeer goede kwaliteit. Een goede bodemstructuur in combinatie met gunstige weersomstandigheden (warm en zonnig weer met af en toe een flinke bui) zouden voor een snelle en goede opkomst moeten zorgen. De aanwezigheid van voldoende bodemvocht bevordert de werking van de bodemherbiciden. Ook de stikstofmineralisatie zal dit jaar wellicht sneller van start gaan dan gewoonlijk. De afwisseling van drogere en vochtigere periodes de afgelopen weken heeft er intussen wel voor gezorgd dat op diverse afvalhopen aardappelziekte werd vastgesteld, zowel in Vlaanderen als in Wallonië. Stilaan worden ook de eerste Coloradokevers signaleerd.

Mais. Het voorjaar van 2018 kan volgens LCV/Hooibeekhoeve bestempeld worden als zeer moeilijk voor de maïsteelt. Januari was nat, februari en maart waren koud. Weinig percelen waren half februari berijdbaar om de eerste mest toe te dienen. Soms werd er toch in te natte omstandigheden over het grasland gereden, met structuurschade tot gevolg. Gedurende de maand maart bleef het wikkelen en wegen om de percelen al dan niet te berijden. Begin april leek het veldwerk te kunnen starten. Waar mogelijk werd volop mest gereden en de grond bewerkt. Half april viel er op korte tijd veel regen, wat de werkzaamheden stillegde. Na enkele dagen kon men de werkzaamheden hervatten en omstreeks 20 april werd de eerste maïs gezaaid. Eind april viel er terug zeer veel regen op korte tijd. Weer lagen de werkzaamheden enkele dagen stil. Ook de percelen die reeds geploegd lagen vóór de zware regenval waren zelfs na een week nog moeilijk berijdbaar. Begin mei werd ook op vele plaatsen gras geoogst. De percelen met een snede gras voor de maïs konden het snelst terug bewerkt worden. Volgens het CIPF was op 7 mei zo'n 60 tot 70% van de maïspcelen ingezaaid.

De vraag is echter in welke mate de bodemstructuur zal geleden hebben onder het bewerken onder suboptimale omstandigheden en hoe dit zich zal uiten in de latere gewasontwikkeling.

Koolzaad. Momenteel wordt het koolzaad in België en de omliggende landen (Frankrijk, Duitsland) geteisterd door een uitzonderlijk fenomeen. Sinds eind april sterven de bloemen massaal af. De oorzaak moet waarschijnlijk gezocht worden in de plotse hitte tussen 18 en 22 april, waarbij er verschillen van meer dan 20 °C tussen dag- en nachttemperatuur werden waargenomen. De bodem was nog koud en het wortelstelsel kon niet aan de vraag van de jonge, snelgroeiende plantenweefsels voldoen, waardoor de bloemknoppen afstierven. Het is onzeker of het gewas nog enigszins kan herstellen. In een dergelijke situatie, waarbij elke bloem – houw – korrel telt, moet extra worden opgelet voor aantastingen door de koolzaadglanskever. ■

Dit artikel is gebaseerd op het agrometeorologisch bericht van VITO in samenwerking met CRA-W, Ulg Liège en KMI. De waarnemingen lopen tot 30 april 2018.

Figuur 2 Classificatie van de verschillen van de vegetatie-index (fAPAR) ten opzichte van het gemiddelde (2003-2017) in vier klassen en evolutie van de verschillen per klasse van 1 januari tot en met 30 april 2018 (relatief verschil ten opzichte van het gemiddelde). De witte zones op de kaart zijn niet meegenomen in de analyse aangezien het aandeel van de landbouwgewassen hier minder dan 20% bedraagt - Bron: VITO

Op niet afgedekte afvalhopen van aardappelen werd al aardappelplaag gevonden. Afdekken of loofdoden is de boodschap, al was het maar uit solidariteit met de collega's.